

Zsoltárok és imák a sivatagból

LUKE DYSINGER: *Psalmody and prayer
in the writings of Evagrius Ponticus*.
Oxford, 2005, Oxford University Press, p. 245

A késő antik Egyiptom és sivatagi szerzetesség világába ad betekintést Luke Dysinger Evagrius Ponticus-monográfiája. A szerző az Egyesült Államokban élő bencés szerzetes, eredetileg orvos végzettségű, a patrisztikus teológia doktora, egyetemi oktató.

Evagrius Ponticus a 4. századi sivatagi remeteség meghatározó teoretikusa. A későbbi keleti szerzetesi hagyomány fontos forrása lett annak ellenére, hogy az 553-as konstantinápolyi zsinaton órigenistának bélyegezték. A személyével kapcsolatos kutatás egyik irányzata az 5. századi szír szerzetességet sajátos irányba elvivő, eretnek sivatagi teológusként tekint rá, míg a másik vonal a 4. századi sivatagi kereszténység jellemző vonásai alapján igyekszik megérteni írásait. Luke Dysinger monográfiája az utóbbi szempont szerint közelít az evagriusi corpushoz.

A sivatagi remeték egyik alapvető imaformája a zsoltározás volt, amely napjuknak jó részét kitette. Dysinger ezt a gyakorlatot teszi vizsgálatának tárgyává.

A könyv első nagy egysége először ismerteti Evagrius életét, majd végigvezeti az olvasót a remete írásain, egyesével kiemelve azok sajátos voltát, illetve a kutatásban elfoglalt helyét, szerepét. Dysinger kiemeli Evagrius Ponticus nemrégiben kiadott szentírás-magyarázatainak fontosságát, illetve javasolja ezen műveknek, illetve a bölcsességi irodalom tartalmi és formai követelményeit követő rövid, elmélkedésre szánt evagriusi mondatgyűjteményeknek (kephalaia) együttes használatát, a műfaji jellegzetességek figyelembevételét.

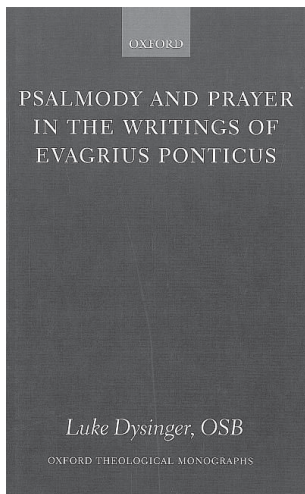
Az első nagy fejezet harmadik részében a pontusi teológus rendszerének ismertetésekor egy mindennapi gyakorlatból születő tanítást vázol fel a könyv szerzője, véleménye szerint nem egy sivatagi filozófus elméleti rendszerével állunk szemben.

A monográfia második nagy egysége részletesen foglalkozik a sivatagi zsoltáros imaforma jellemzőivel. Dysinger ismerteti a sivatagi hagyomány elemeit, Athanasius pátriárka, Palladius írásait, illetve Johannes Cassianus témára vonatkozó utasításait. Az első kettő a zsoltáros imaforma forrásának tekinthető, a második kettő pedig az evagriusi zsoltározás forrásának, hiszen mindkét személy a pontusi teológus azon tanítványai közé tartozott, akik több éves kapcsolatban álltak mesterükkel.

A harmadik nagy egység az evagriusi corpus zsoltározásra vonatkozó szöveghelyeit ismerteti. Azt a következtetést vonja le a szerző, hogy a zsoltározás Evagrius szerinti legfontosabb célja az egész ember (test, lélek és intellektus) imára való felkészítése.

A könyv negyedik és ötödik fejezete a zsoltározásnak a testre és lélekre gyakorolt hatását elemzi. A negyedik fejezete ismerteti azt az 1. század vége óta meglevő keresztény hagyományt, mely Krisztusra mint a lélek orvosára tekint, aki

a szenvedélyektől meggyötört testet és lelket a gyógyulásra segíti. Dysinger megvizsgálja, hogy hogyan található meg ez a kép az evagriusi teológia forrását képező szerzők, így a kappadókiai atyák, Athanasius és Origenes munkáiban. Evagrius kapcsán azt állapítja meg a szerző, hogy igen fontos volt számára Krisztusnak mint orvosnak a metaforája a nehéz körülmények, illetve a szenvedések elviselésében, melyet a kor orvostudományának gondolkodásmódját felhasználva úgy tekintett mint a betegség gyógyulását elősegítő körülmények (pl. magas láz) egyikére. A pontusi remete

tisztában volt a sivatagi aszkézis negatív hatásaival, hangsúlyozza Dysinger, egyenesen a csábítások közé sorolja a túlzott aszkézist sugalló gondolatokat. Evagrius Ponticus gyakran használta korának orvosi ismereteit az általa tapasztalt testi-lelki jelenségek értelmezésekor. Platón nyomán a zsoldárokozás egyik pozitív következményének tartotta a hangosan recitált zsoldár dallamának dühre és méltatlankodásra gyakorolt hatását.

Az ötödik fejezetben a zsoldárrészletek, tágabb értelemben pedig szentírási szakaszok speciális sivatagi felhasználásáról olvashatunk. Ez

az antirrhésis („ellentmondás”) gyakorlata, mely során a szerzetes a benne felsejlő helytelen gondolatokat megfelelő szentírási részeket hangoztatva hessegeti el.

A monográfia hatodik fejezete az intellektus és zsoldárokozás, illetve a szemlélődő ima kérdéskörét teszi vizsgálatának tárgyává. Tárgyalja Evagrius hármas felosztású szentírási exegézisét, Krisztus szerepét a zsoldárokozásban, illetve a zsoldáros ima lehetséges gyümölcseit a szerzetest körülvevő világ megértésében.

BARA PÉTER

Somorjai Ádám OSB – Zinner Tibor
Majd' halálra ítéelve
Dokumentumok Mindszenty József élettörténetéhez

Somorjai Ádám OSB – Zinner Tibor
Majd' halálra ítéelve
Dokumentumok Mindszenty József élettörténetéhez

Vetítették-e még valami új papírra Magyarország utolsó hercegprímásáról, aki életének nagy részét személyes szabadságától megfosztva élte? Különbözőképp korlátozott, életviteli huszonöt évesen a Károlyi-kormány és a kommunai alatt, a Szálasi-féle nyilas-keresztes totalitárius rendszer idején, majd a Gero és Rákosi-féle jelöltek diktatúráiban. Alig pár napot tölt szabadon 56 európai teli napjaiban, hogy azután tíz éveket töltsön menekülők-táborokban a budapesti amerikai követségen, s végül kényszerrel távozzon szülőföldjéről.

Élete 83 esztendőjének közel egyharmada valamilyen kényszerpályán, szűkre szabott mozgásterében telt el, minden harmadik nap valamilyen jogfosztással volt teli. Mindszenty József hercegprímásának alig több mint három szabad éve alatt az emberi szabadságjogok igen következetes szűzölője volt. Csodálkoztunk-e azon, hogy egyre korszerűbbé válva, térben és időben a való világ fő folyamataitól elzárva, korábbi és későbbi társadalmi formációkban, politikai berendezkedések szűk tárházában mindennapjaiban tapasztalva megkeseredett, esetenként anarkizálóvá vált elveit, való igazsághoz? A történelem száradott el mellette, vagy az elviekli kompromisszumok gyűrtek maguk alá? Vajon, ő nem értette-e meg a XX. század fő folyamatait, vagy az e századon véres nyomokat hagyó akaratok nem értékék meg őt? E dokumentumok elemzésével talán merészség válaszok születnek ezekre a kérdésekre is.

Ára (CD-melléklettel): 12 600 Ft

A könyv megvásárolható a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó boltjaiban, vagy megrendelhető az alábbi szövegen.

Megrendelem a **Majd' halálra ítéelve** c. könyvet példányban. Ára: 12 600 Ft.

A megrendelő (olgi) neve: _____

Címe (város, irányítószám): _____

Utca, házszám: _____

Ügyintéző neve, telefonszáma: _____

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhez vétele után 8 napon belül a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadónak átutaltam.

Dátum: _____

olcsiszó aláírás

Kérjük, hogy a 180802-es megrendelési számmal a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó 1394 Budapest 62. Pf. 361 postacímre, illetve a 318-6668-as vagy a 318-5411-es faxszámra küldje vissza. Megrendelését feladhatja a www.mkh.hu/kozlonybolt internetcímen is.

Közlöny Centrum
1072 Budapest, Rákóczi út 30.
(bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán)
Tel.: 321-5971, 267-2780, fax: 321-5275

Jogi Könyvesbolt
1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.
Tel./fax: 318-8411

Közlönypont hálózat
www.kozlonypont.hu

 MAGYAR KÖZLÖNY LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ
„a jogszabályok hiteles forrása”